

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

2023

BcA. Aneta Navrátilová

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ NON-FICTION KNIHA (DIDAKTICKÁ)

IVA A EMA

BcA. Aneta Navrátilová

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Grafický design a ilustrace

Specializace Didaktická ilustrace

Diplomová práce

AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ NON-FICTION KNIHA (DIDAKTICKÁ)

IVA A EMA

BcA. Aneta Navrátilová

Vedoucí práce: akad. mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Aneta NAVRÁTILOVÁ**
Osobní číslo: **D21N0056P**
Studijní program: **N0211A310007 Grafický design a ilustrace**
Specializace: **GI – specializace Didaktická ilustrace / MgA.**
Téma práce: **AUTORSKÁ ILUSTROVANÁ NON-FICTION KNIHA (DIDAKTICKÁ)**
Zadávací katedra: **Katedra designu**

Zásady pro vypracování

Autorský koncept a realizace funkční autorské bohatě ilustrované knihy s naučnou tematikou, minimální rozsah 40 stran.

Tvůrčí záměr: Záměrem je vytvořit návrh funkční umělecké publikovatelné knihy.

Způsob realizace: Technika realizace vyplyne v průběhu přípravných kreseb, skic a následných zkoušek.

Cíl: Cílem je vytvořit knihu, která bude řešit dané téma.

Předpokládaný charakter výstupu: Výstupem budou 3 kopie knihy a minimálním počtem 20 ilustrací.

Rozsah průvodní zprávy: Průvodní zpráva bude vytvořena v rozsahu minimálně 3 normostran.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování DP**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MESSENGER, Norman. *An artist's alphabet*. Somerville, Massachusetts: Candlewick Studio, an imprint of Candlewick Press, 2016. ISBN 0763681237. PIUMINI, Roberto a Cinzia GHIGLIANO. *La palla di Lela*. Novara: Interlinea junior, c2014. ISBN 9788866991076. GRILL, William. *Shackleton's journey*. Fifth edition. London ; New York: Flying Eye Books, [2014]. ISBN 978-1909263109. INNOCENTI, Roberto a J. Patrick LEWIS. *La casa*. Přeložil Silvia PÉREZ TATO. Sevilla: Kalandraka, 2010. ISBN 9788492608232. TOMEK, Jiří. *Perlová zahrada: pohádky o džinech*. Ilustroval Jindra ČAPEK. Praha: Albatros, 2007. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 978-80-00-01948-2. SÍS, Petr. *Strom života: kniha o životě přírodovědce, geologa a myslitele Charlese Darwina*. 2. české vydání. Přeložil Viktor JANIŠ. V Praze: Raketa, 2015. ISBN 978-80-86803-36-4.

Vedoucí diplomové práce: **akademický malíř Renáta Fučíková**
Katedra designu

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Doc. akademický malíř František Steker v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 13. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2023

.....
podpis autora

OBSAH

1. POPIS PŘÍPRAVY A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY
  - 1.1 Rešerše zvoleného tématu
  - 1.2 Reflexe a dokumentace procesu tvorby

2. POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ, ČI ADJUSTACE

3. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ
  - 3.1 Knižní a periodická literatura
  - 3.2 Internetové zdroje

4. RESUMÉ

5. SEZNAM PŘÍLOH

1. POPIS PŘÍPRAVY A REFLEXE PROCESU VLASTNÍ TVORBY

1.1 Rešerše zvoleného tématu

Hlavním tématem mé diplomové práce je introverze a její definice pro nic netušícího malého či velkého čtenáře. Mimo to se má práce týká i extroverze, dětství, hledání a poznávání sebe sama, mezilidského porozumění a pouta mezi sourozenci.

Pro takové téma jsem se rozhodla z několika důvodů. Jednak jsem chtěla napsat a ilustrovat vlastní knihu o něčem pozitivním a laskavém, o něčem, o co se zajímám, o čem hodně vím a díky tomu tak předat mé poznatky dál. Já sama jsem introvert a dodnes bývám svědkem, jak je někdy introvertní povaha považována za něco negativního a jako něco, co by se mělo přemoci, přeučit, zmírnit. K volbě tohoto tématu mě také přiměla představa knížky, kterou bych si sama ráda přečetla jako malá – a tímto se dostáváme k poslednímu odůvodnění mé volby – po zmapování knižního trhu jsem s překvapením zjistila, že dětských knih o introverzi je velice málo a ještě méně jich je v českém jazyce. Přitom vnímám kolem sebe, že zájem o tento typ dětských knih je na vzestupu a dnešní rodiče se svými dětmi více mluví o emocích a lidské osobnosti.

Velkou inspirací pro mě byla Susan Cain, americká spisovatelka a lektorka zabývající se tématem introverze a stydlivosti, a její bestsellerová kniha (*Ticho: Síla introvertů ve světě, který nikdy nepřestává mluvit*) mi před několika lety změnila pohled a způsob přemýšlení o introverzi. Řada informací a poznatků, které se promítly právě i do mé diplomové práce, tedy pochází od ní. Během rešerše jsem narazila na internetový článek, kde s ní je krátký rozhovor, který se mnou zarezonoval a ještě více podpořil mou touhu vytvořit dětskou knihu o introverzi. Mimo jiné se v článku píše: „Nedávno jsem oslovila Susan Cain, abych si poslechla její názor o používání dětských knih jako nástroj, který dětem (a dospělým) pomůže lépe porozumět temperamentu. Koneckonců, čtení nahlas dětem podporuje jejich kognitivní, emocionální, sociální a charakterový vývoj. „Dětská literatura (a všechna dětská média) je neuvěřitelný způsob, jak ilustrovat silné stránky introvertního temperamentu,“ řekla Cain. Poznává, že to lze nejlépe provést prostřednictvím postav, které ztělesňují tyto atributy náhodou – nikoli prostřednictvím „postav výslovně označených jako plaché nebo introvertní“.¹

---

¹ Must-Read Books for Little Introverts: Celebrating the Quiet Kids [online]. [cit. 27.04.2023]. Dostupné z: <https://www.pbs.org/parents/thrive/must-read-books-for-little-introverts-celebrating-the-quiet-kids>

Cain také říká, že je velmi časté, že autoři knih jsou introverti, a tudíž stejně tak i jejich postavy, o kterých píšou, jsou pak introvertní. Doplňuje to také tím, že velkou část svého sebevědomí přičítá tomu, že jako vášnivý čtenář s těmito postavami vyrůstala. S tímto názorem souhlasím a zakončím to citací z článku od samotné Susan Cain na jejím webu Quiet Revolution: „Děti často nemají dostatečné znalosti nebo povědomí o tom, aby si uvědomily, že jsou introverty, a že je to naprosto přijatelné. Děti, které dostanou prostor, aby přijaly své introvertní povahy, mohou mít větší sebevědomí, lepší úctu sami k sobě a mohou svobodněji prozkoumávat své zájmy a vášně. Nemusí se cítit špatně kvůli tomu, jací jsou, nebo si přát, aby byli jiní.“²

---

2 Scenes from an Introverted Childhood. [online]. [cit. 27.04.2023]. Dostupné z: <https://quietrev.com/scenes-from-an-introverted-childhood/>

1.2 Reflexe a dokumentace procesu tvorby

Cesta k finálnímu konceptu knihy byla složitější. Začala jsem s otázkou, pro jakou věkovou skupinu tuto knížku chci a zda si přeji vytvořit spíše obrazovou knihu s plynulým příběhem, či knihu populárně-naučnou dělenou na kapitoly a rozebírající různá fakta o introverzi. Při rozhodování mi pomohla již zmiňovaná rešerše knih s podobnou tematikou. Knihy obecného a informačního rázu, které bych zařadila do sekce seberozvoj nebo psychologie, již existují. Naopak ilustrovaných dětských knih s touto tematikou je velmi málo a od tuzemského autora jsem dokonce nenašla žádnou. Vzala jsem to tedy jako osobní výzvu – knihu, která mi na trhu chybí, musím vytvořit já sama. Další otázkou bylo, zda knihou chci cílit na děti, nebo na jejich rodiče. Zpětně si myslím, že se mi povedlo obojí – kniha může předat hodnotnou myšlenku jak dítěti, tak rodičům.

Uvažovala jsem i nad tím, že do knihy zahrnu hypersenzivitu (vysokou citlivost), ale to je další obsáhlé téma, které by si zasloužilo svou vlastní knihu, a proto jsem se rozhodla zůstat výhradně u introverze.

Postupně se mi tak v hlavě rozvinul příběh, ve kterém je hlavní postavou malá introvertka Iva a vedle toho její sestra Ema, která je ale její opak, je extrovertka. Postavy jsou začleněny do běžného života (rodina, škola, zájmy) a v krátkém časovém úseku pomocí příběhu vyjmenovávám vlastnosti a situace, které jsou pro introverty a extroverty charakteristické. Je to krátký a nekomplikovaný příběh. Postupovala jsem tak, že jsem si nejdříve sepsala v bodech vše, co introverty vystihuje a z toho jsem pak vytvořila myšlenkovou mapu, ze které se mi posléze vyvinul modelový příběh. Tím chci říct, že postava Ivy a Emy jsou v přeneseném slova smyslu nástrojem, jak někomu názorně vysvětlit rozdíly mezi introvertní a extrovertní povahou. I samotná jména hlavních hrdinek jsem zvolila záměrně. Již na prvních skicách jsem si sestry začala pracovně nadepisovat iniciály I. a E. a krátce poté přirozeně vyplynulo, že introvertka by se mohla jmenovat Iva a extrovertka Ema.

Od samého počátku jsem věděla, že kniha bude spíše menšího formátu, protože pro takové téma je to myslím ideální. Vytvořila jsem si také storyboard, díky kterému jsem měla pevný řád a jasně dáno, co chci výtvarně ztvárnit. Jakmile jsem si stanovila přesnou velikost formátu, mohla jsem začít tvořit ilustrace. Hledala jsem výraz a kombinaci výtvarných technik tak, aby to dobře korespondovalo s námětem příběhu. Po celou dobu jsem experimentovala s kombinovanou technikou, nikdy se totiž nespokojím pouze s jedním médiem. Navíc mám ráda v ilustracích různé textury a ty mi umožňují právě kombinovaná technika. Nakonec jsem se ustálila u pastelek,

mastných a křídových pastelů, akvarelů, akvarelových voskovek, tuše a kvaše.

Charakterem některých ilustrací jsem chtěla znázornit přemýšlení malé introvertní dívky, která se ztrácí ve svých myšlenkách – v angličtině to má trefný termín ‚overthinking‘ – a na čtenáře tak přenést tak trochu melancholickou náladu. V hlavě introverta se toho odehrává totiž mnoho a ještě víc u dospívajících dětí – introvert rozebírá, pozoruje a analyzuje každou drobnost, ale zvenčí může působit zasněně nebo nepřítomně.

Jako hlavní barvu celé knihy jsem zvolila modrou. Jednak proto, že intuitivně si u pojmu ‚introvert‘ představím klidnou vodní hladinu, ve které se odráží modré nebe, a naopak u extroverta si představím teplo, zářící slunce, vzplanutí energie. Krom toho jsem modrou barvu zvolila i z toho důvodu, že v anglickém jazyce existuje fráze „blue mood“ či „feel blue“, která se používá k vyjádření pocitu melancholie, potažmo smutku. Je to popis pocitu, kdy se člověk cítí nespokojen, ale přitom neví z jakého důvodu, má v hlavě zmatek a jeho emoce pracují.

Po celou dobu tvorby ilustrací jsem balancovala mezi lehkou snovostí (tu mi umožňovaly mokré výtvarné techniky jako např. akvarel nebo rozmývaná tuš) a konkrétností (hlavně kresba pastelkami a lineární kresba modrou pastelkou). Tato modrá lineární kresba se pro mě stala odrazovým můstkem. Viděla jsem totiž, že díky ní se ilustrace vzájemně propojují a tím se i začala scelovat celá kniha. Ve stejnou dobu mě napadl i tak trochu grafický prvek (nejsem si jistá zda to nazývat ilustrací), a to husté čárkování po okrajích modrou pastelkou. Má to znázorňovat jakési chvění a pulsování energie introvertky.

Cesta k finálnímu výtvarnému výrazu byla však zdlouhavá. Velmi dlouho jsem měla pocit, že to není to pravé, byť vedoucí práce mě podporovala a neměla moc výtky k těmto verzím. Jediné, co jsme v této době řešily, tak byla důslednější symbolika barev. Neměla jsem ještě pevně stanovenou barevnost pro jednotlivé postavy a tudíž nebylo tolik jasné, kdo je v příběhu ten nejdůležitější. Ve finálních ilustracích už to tak je – modrá barva je primárně introvertky, červená extrovertky a ostatní postavy jsou vyobrazeny v šedých, tlumených tónech.

K tomu navíc jsem si stanovila, že v ilustracích budu používat barevnou škálu pouze na hlavní postavy či předměty a zbytek bude jen v modré lince. V průběhu konzultací jsme také řešily, že většina ilustrací nepotřebuje pozadí, jelikož nejdůležitějším motivem je postava Ivy a Emy. Proto nakonec tam, kde to není opodstatněné, tak je pouze bílé pozadí a dle mého názoru to funguje velmi dobře a působí to svěže.

2. POPIS VÝSLEDNÉHO DÍLA A JEHO VYUŽITÍ, ČI ADJUSTACE

Výsledným dílem je autorská kniha s názvem Iva a Ema, která je o introvertní Ivě a její extrovertní sestře Emě. Kniha má čtenáře navést k lepšímu porozumění, potažmo k lepšímu pochopení, co introvertní povaha znamená a co naopak neznámá. Kromě toho má kniha také přimět čtenáře zamyslet se nad tím, jak je dobrý vztah se svým sourozencem důležitý a aby se pokusil o dobré mezilidské vztahy v obecné rovině, přestože jsme každý trochu jiný. Kniha je tedy o introverzi, extroverzi, sebepoznání, vzájemnému porozumění, respektu a je vhodná jak pro děti, tak dospělé.

Je zpracována šitou vazbou s pevnými deskami (V8) a rovným hřbetem. Formát je 180 × 215 mm. Knižní desky jsou potaženy papírem Artelibris (odstín 01 bílá, gramáž 120g/m²) imitující knihařské plátno a jsou potištěné celoplošným tiskem. Blok knihy je vytištěn na recyklovaný papír Flora (odstín 01 gardenia, gramáž 130g/m²) digitálním tiskem. Knihu tvoří 56 stran doplněných o modré předsádky z papíru Tiziano 019 danubio s gramáží 160. Ilustrace jsou vytvořené kombinovanou technikou a knihu jsem zkompletovala v programech Adobe Photoshop a Adobe Indesign.

Co se týče návrhu obálky, tak jsem zvolila kompozici, kde je uprostřed Iva a Ema a navlíkají korálky v totožných barvách jako jsou jejich svetry, což má symbolizovat sesterské pouto. Nad nimi je žlutá abstraktní záře, která se objevuje i několikrát v dalších ilustracích uvnitř knihy a znázorňuje jakousi vnitřní jiskru. Do pozadí jsem použila růžovou malbu s dokreslovanou texturou pomocí pastelky. Ve spodní části je pak název knihy, na který jsem použila písmo Sporting Grotesque a pod ním je mé jméno, které je vysázeno písmem Decoy, stejně tak jako celý text v knize. Myslím, že zvolená písma se hodí pro dětskou tematiku, jsou čitelná a dobře se doplňují s ilustracemi, obzvláště s modrou lineární kresbou.

Tato kniha může být dobrým pomocníkem pro rodiče, učitele či vychovatele, kteří chtějí dětem objasnit rozdíl mezi introverzí a extroverzí. Je také vhodná pro děti, které se chtějí samy ujistit, že s nimi není něco v nepořádku, a myslím, že by mohla udělat radost i některým dospělým. V této knize jsem si přála přiblížit introvertní svět těm, kteří doteď nemají úplně jasno, co ta introverze přesně znamená nebo pokud někdo má dětského či dospělého introverta v rodině, což je statisticky velice pravděpodobné, tak aby jim má kniha ho pomohla lépe pochopit.

3. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

3.1 Knižní a periodická literatura

1. CAIN, Susan. Ticho: síla introvertů ve světě, který nikdy nepřestává mluvit. V Brně: Jan Melvil, 2012. ISBN 978-80-87270-43-1.
2. CAIN, Susan. Tichá síla: tajné přednosti introvertních dětí. Přeložil Ondřej FAJEJTA. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1367-3.
3. TUNG, Debbie. Introvertka v hlučném světě. Přeložil Marie TĚTHALOVÁ. Praha: Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1545-5.
4. POWERS, Andie. I Am Quiet: A Story for the Introvert in All of Us. USA: Shambhala Publications Inc, 2022. ISBN 1611809843.
5. MARTIN, Marc. A River. USA: Templar Publishing, 2015. ISBN 1452154236.

3.2 Internetové zdroje

1. Susan Cain. [online]. [cit. 27.04.2023]. Dostupné z: <https://suscain.net/>

4. RESUMÉ

The diploma thesis is an illustrated author's book called Iva and Ema, which is about the introverted Iva and her extroverted sister Ema. The book is dealing with introversion, extroversion, childhood, emotions, self-knowledge, mutual observation and respect. The book is meant to guide readers to a better understanding of what introversion means and what it does not.

The illustrations are processed by combining technique – such as crayons, oil and chalk pastels, watercolors, watercolor crayons, ink and gouache. The main colour of the book is blue. The reason is that in the English language there is a phrase „blue mood“ or „feel blue“, which is used to express a feeling of melancholy or sadness and introverts are sometimes melancholy.

The book is for introverted children, but also for their parents and siblings who want to understand better and it can help clarify the difference between introversion and extroversion.

5. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Skici

Příloha 2 – Skici

Příloha 3 – Skici

Příloha 4 – Skici

Příloha 5 – Skici

Příloha 6 – Ukázka hotové knihy

Příloha 7 – Ukázka hotové knihy

Příloha 8 – Ukázka hotové knihy

Příloha 9 – Ukázka hotové knihy

Příloha 10 – Ukázka hotové knihy

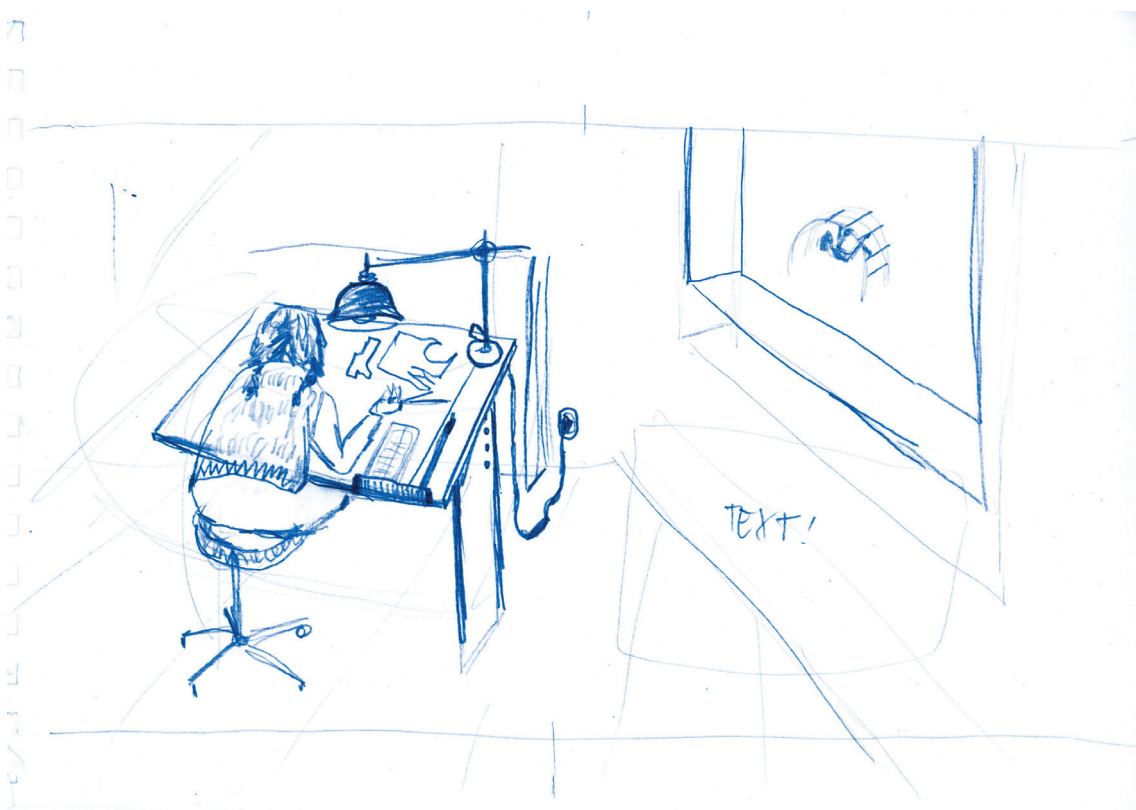
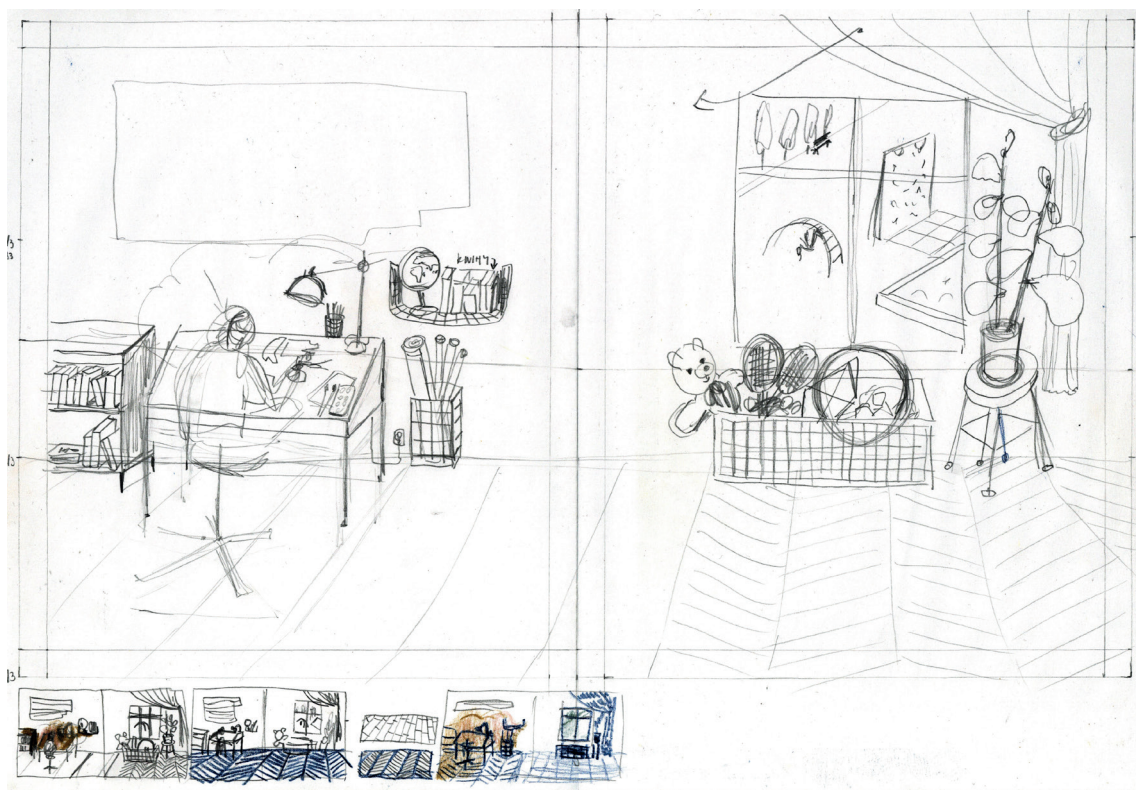
Příloha 11 – Ukázka hotové knihy

Příloha 12 – Ukázka hotové knihy

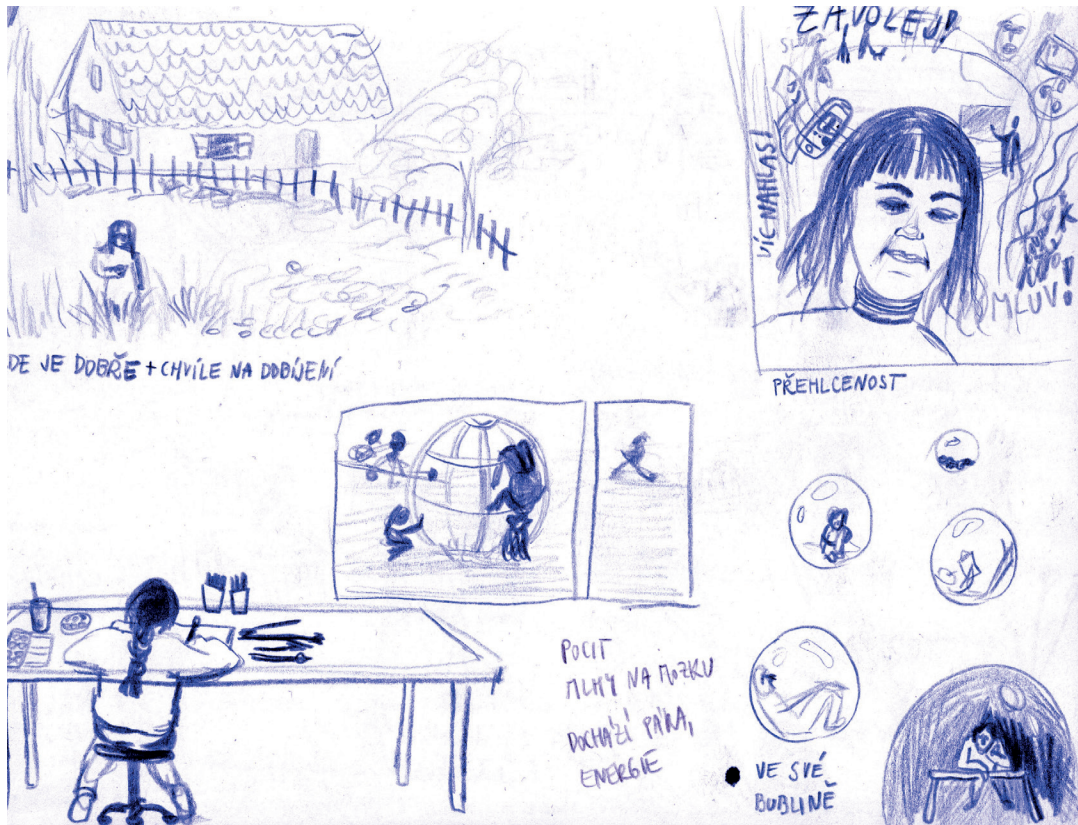
Příloha 1

Skici

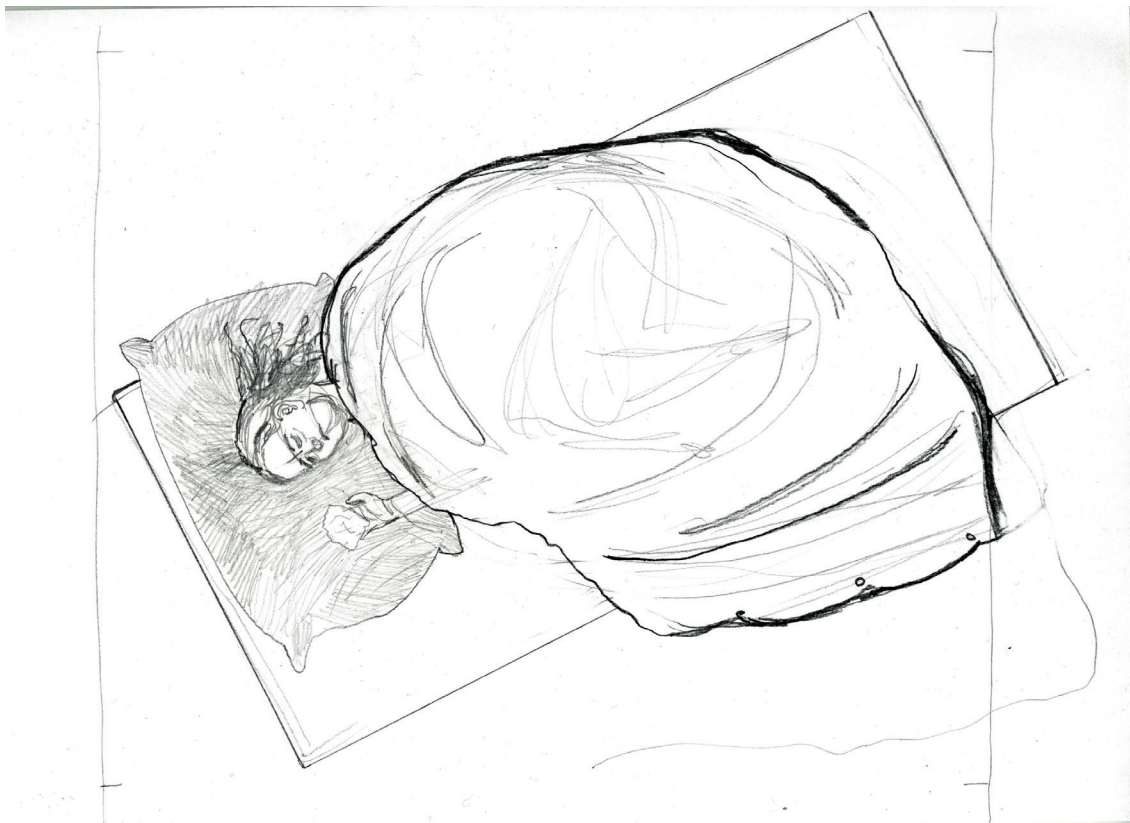
Příloha 2

Skici

Příloha 3

Skici

Příloha 4

Skici

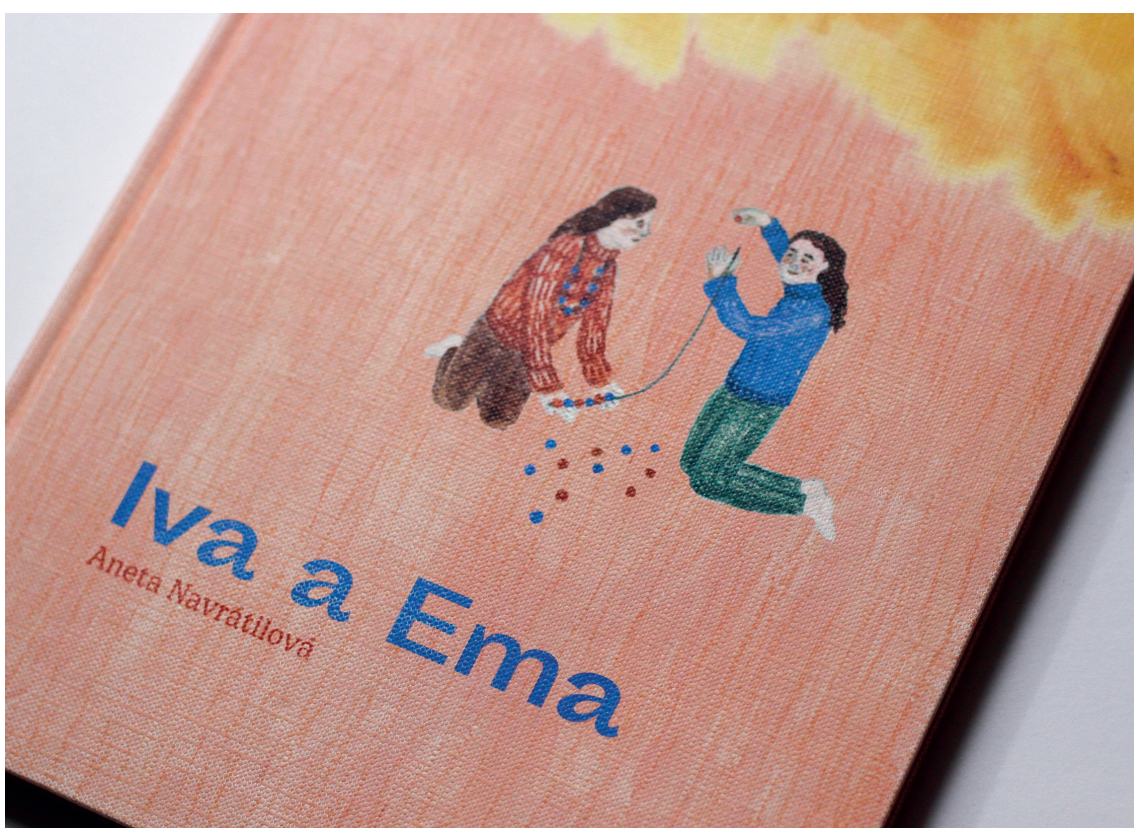
Příloha 5

Skici

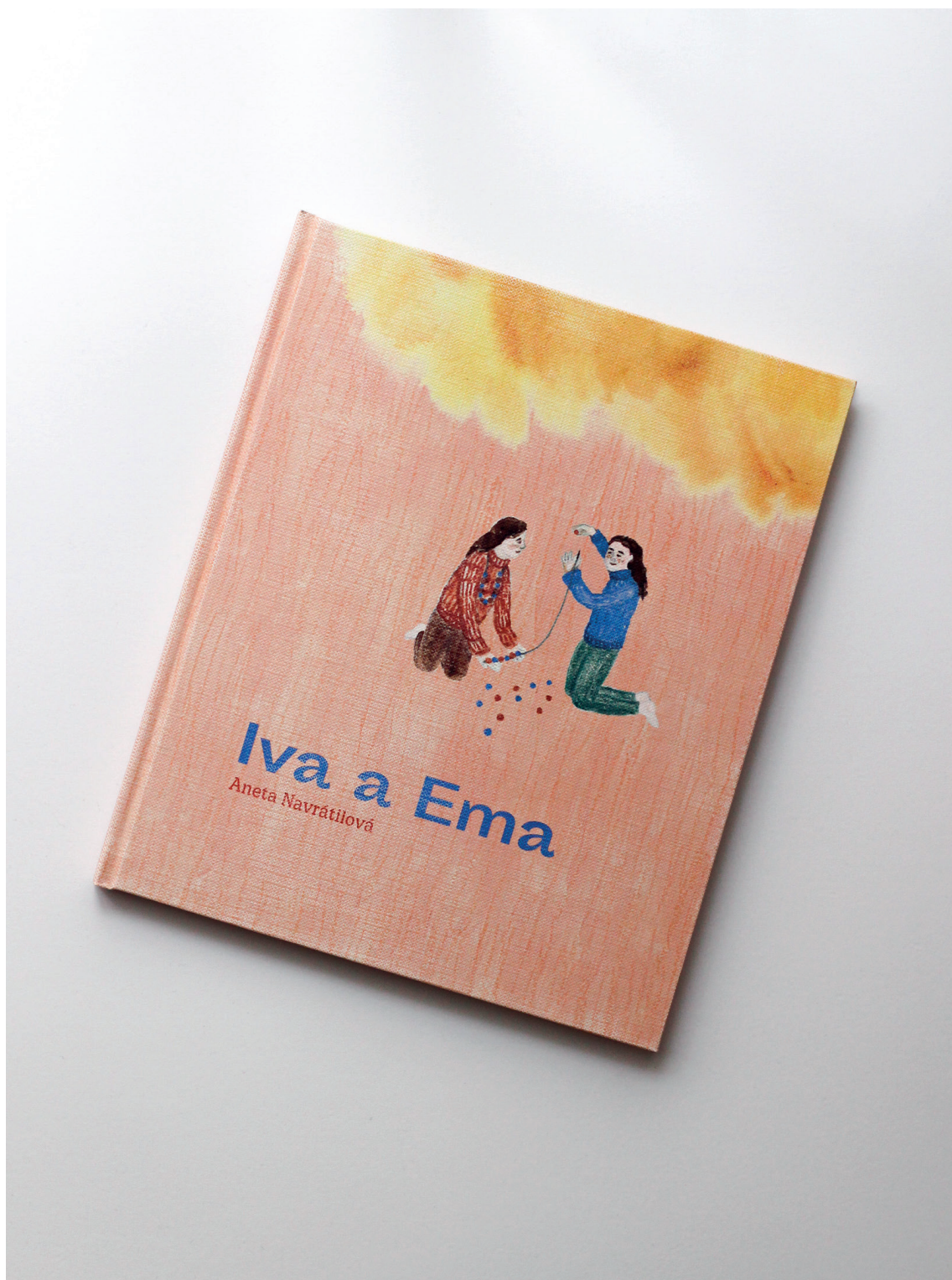
Příloha 6

Ukázka hotové knihy

Příloha 7

Ukázka hotové knihy

Příloha 8

Ukázka hotové knihy

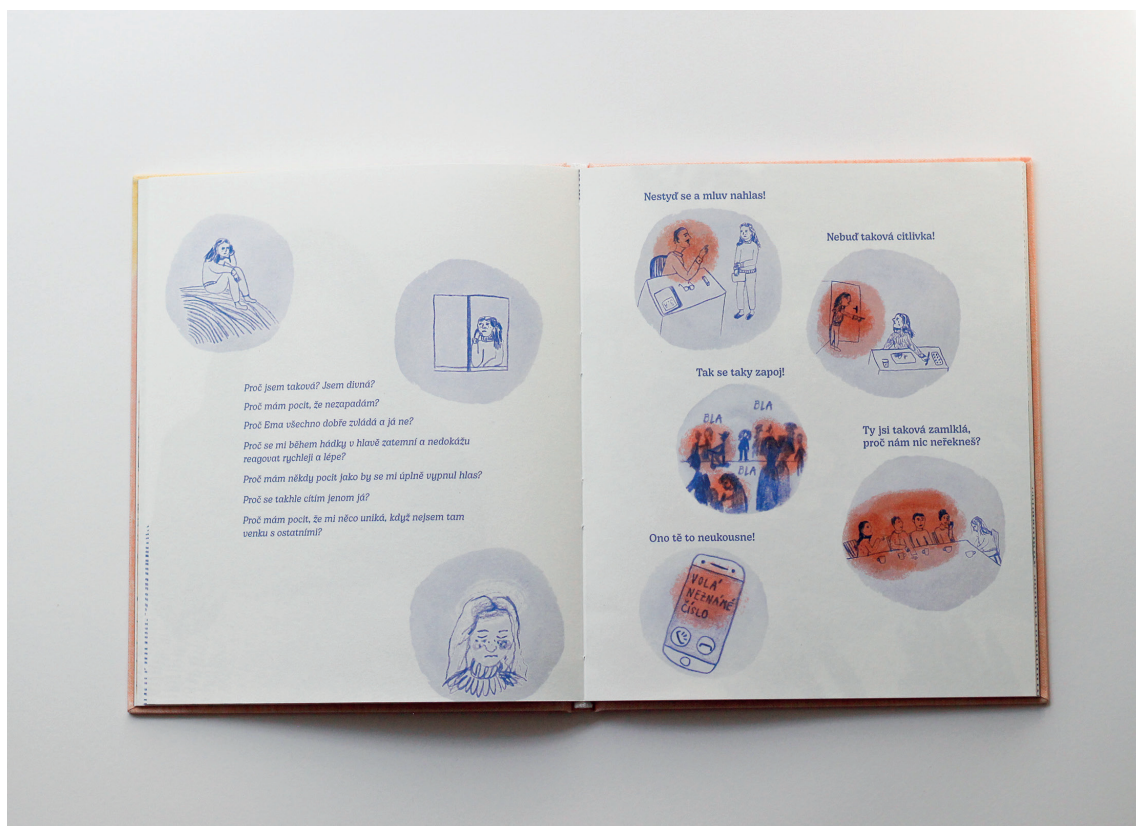
Příloha 9

Ukázka hotové knihy

Příloha 10

Ukázka hotové knihy

Příloha 11

Ukázka hotové knihy

Příloha 12

Ukázka hotové knihy

